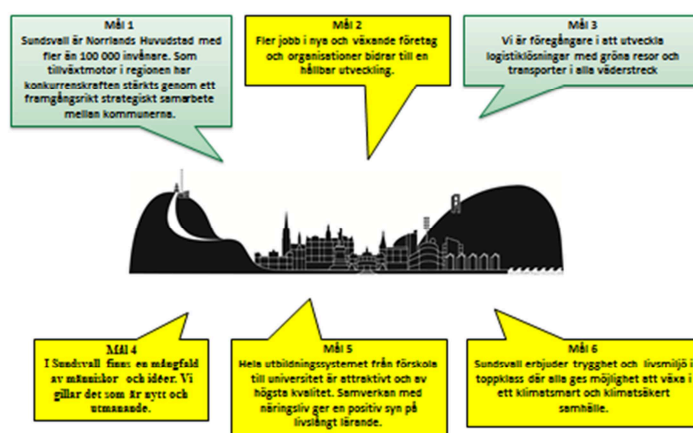

Uppföljning av målsättningarna i RIKARE – Hållbar tillväxtstrategi 2021

RIKARE är Sundsvalls kommuns strategi för ökad konkurrenskraft, förnyelse och hållbar tillväxt till år 2021. Namnet kommer från de sex strategiområdena Relation, Infrastruktur, Kompetens, Attraktivitet, Region och Effektiv kommun. Dessa förenar behovet av att växa och utvecklas med behovet av en hållbar utveckling. Det vill säga samverkande effekter för människa, miljö och ekonomi.

Bedömningen av måluppfyllelse år 2015 är att två av de sex målen i RIKARE sannolikt kommer att nås till 2021 om utvecklingen fortsätter i den takt vi har idag. För fyra av målen är det fortfarande oklart om vi kommer nå målsättningarna eller inte. Stora utmaningar väntar inom skola, bostadsförsörjning och integration. Om Sundsvall inte klarar av att hantera dessa utmaningar kommer det att få negativ påverkan på i princip samtliga mål, även de som i dagsläget har eller ligger nära en positiv bedömning.

För vart och ett av de sex målen följer nu en mycket kortfattad analys och en bedömning av måluppfyllelse.

Sundsvall är Norrlands huvudstad med fler än 100 000 invånare. Som tillväxtmotor i regionen har konkurrenskraften stärkts genom framgångsrikt samarbete mellan kommunerna.

Målet kommer sannolikt att nås

Sundsvalls kommuns befolkningsökning fortsätter och bedömningen är att målsättningen om 100 000 invånare kommer att nås. Invandring är avgörande för fortsatt befolkningsökning; snabb etablering, bostäder och attityder påverkar hur många som stannar i Sundsvall, men att hitta bostäder för kommunplacerade nyanlända är en utmaning.

I jämförelse med riket har Sundsvall färre invånare i åldersgruppen 15-39 år. Enligt befolkningsprognosen gjord våren 2015 står åldersgruppen 19-64 enbart för 9 % av befolkningsökningen, vilket innebär utmaningar som arbetskraftsbrist och ökat tryck på välfärdstjänster.

Även Sundsvallsregionen har en positiv befolkningsökning, men prognosen för att nå målet på 200 000 invånare 2021 är osäker och beror på mottagande av invandrare. Det strategiska samarbetet har stärkts mellan kommunerna bland annat inom översiktsplanering, infrastruktur och näringslivsutveckling. Arbetspendlingen har ökat.

Det råder bostadsbrist. Bostadspolitiska programmets mål att bygga minst 250 bostäder per år ser ut att uppfyllas med viss marginal från och med 2015, men programmet behöver revideras bland annat med anledning av flyktingströmmarna. Framförallt råder brist på hyresrätter. Positivt är att marknaden nu generellt är villig att bygga hyresrätter om kommunen skapar förutsättningar för detta.

Fler jobb i växande företag och organisationer bidrar till en hållbar utveckling

Det är oklart om målet kan nås

Sundsvalls andel förvärvsarbete i ålder 20-64 år är något bättre än jämförbara kommuner och riket, 78,9 % år 2013. Omsättningsutvecklingen i företagen var 2009 - 2014 lägre än jämförbara regioner. Det betyder att företagen inte utvecklas i samma takt.

Den totala lönesumman i kommunen mellan 2008-2013 har utvecklats bättre (2,6 %) än jämförbara regioner, men sämre än riket. Över hälften av nationens tillväxt sker i storstäderna, så det är viktigt att slå vakt om en attraktiv arbetsmarknad och en fortsatt god kompetensförsörjning.

Andelen företagare av totala antalet förvärvsarbete, (12,2 %, 2013) är som tidigare lägre än jämförbara regioncentra. Det startas något fler företag i Sundsvall, men antalet företag som startar och blir livskraftiga behöver bli ännu fler för att öka andelen företagare totalt och vitalisera befintlig näringslivsstruktur.

I Sundsvall byggs en ny Science Parkmiljö på Mittuniversitetets campus. Intresset från företag och organisationer att etablera sig under 2016 bedöms vara god. Åkrokens inkubator har tappat sitt nationella stöd under 2015, vilket är en varningsklocka. Samtidigt har inkubatorn vuxit geografiskt och går nu in i en gemensam utvecklingsfas för ökad genomströmning av innovationer och företag.

Sundsvall får enligt Nöjd Kund Index gott betyg (72). Företagen är nöjda med kommunens myndighetsutövning inom brandtillsyn, bygglov, markupplåtelse, miljö och hälsoskydd och serveringstillstånd. I Svenskt Näringslivs årliga ranking av företagsklimatet rankas Sundsvall som 149 och ligger därmed strax över medel.

Vi är föregångare i att utveckla logistiklösningar med gröna resor och transporter i alla vädersträck

Målet kommer sannolikt att nås

Sundsvall har arbetat framgångsrikt för att få till nödvändiga infrastrukturinvesteringar. Totalt investerar staten 3 miljarder för perioden 2014-2025. Exempel på projekt är utbyggnad av triangelspåret, Ostkustbanan Sundsvall-Njurunda och den kommunala satsningen Sundsvall Logistikpark. Detta kommer på sikt att öka kapaciteten i regionen och minska klimatpåverkan då mer gods kan flyttas till järnväg.

Inom projektet Funktionella Mittstråket tillförs medel från regionala strukturfonden vilket möjliggör upprustningsåtgärder, exempelvis Västra station, och utredningar om Mittbanans framtida spårsträckning.

En parkeringsutredning visar att det finns potential att förbättra trafiksituationen i centrala Sundsvall genom aktiv styrning av parkeringsupplägg och vissa investeringar.

Interreg har beviljat stöd till en fortsatt utveckling av Green Highway för perioden 2015-2018. Målet är bland annat att åstadkomma en infrastruktur för vätgasdrivna fordon, tankställen med flytande biometan för tunga fordon och utveckling av elektromobilitet. Sundsvall ligger i topp 5 av Sveriges kommuner vad gäller antal laddpunkter för elfordon och vi har två tankställen med gas. Möjlighet att tanka förnybar diesel finns i halter om 50-100 % på ett flertal ställen i kommunen. Antal bilar per invånare är oförändrat men den genomsnittliga körsträckan per bil har minskat. Andelen miljöbilar ökar men utgörs till största del av dieslbilar.

I juni 2014 infördes elhybrid-bussar i stadstrafiken och dieslbussar i landsbygdstrafiken. Den diesel som används i samtliga bussar ska i så stor utsträckning som möjligt vara förnybar.

Med sikte på att producera biogas i framtiden bildar Sundsvall, Östersund och Hudiksvall gemensamt ett projekteringsbolag under 2016. Bolaget ska kvalitetssäkra underlaget för ett ställningstagande om investering i produktionsanläggning för biogas.

I Sundsvall finns en mångfald av människor och idéer. Vi gillar det som är nytt och utmanande.

Det är oklart om målet kan nås

Det är viktigt att Sundsvall är attraktivt för inflyttare med olika bakgrund och olika förutsättningar. För detta behöver det finnas olika former av bostäder som lockar såväl människor inom kreativa näringar som nyanlända svenskar. SCBs medborgarundersökning visar att 7 av 10 Sundsvallsbor kan tänka sig rekommendera sina vänner och bekanta att bo i Sundsvall. Med den branschbredd som Sundsvall uppvisar ges möjlighet till arbete eller eget företagande i många yrken. Förmågan att prova nya metoder som exempelvis Skönsmodellen och entreprenöriellt lärande visar vilja till förändring och nyskapande.

Av de som är utrikes inflyttade till kommunen flyttar cirka 60 % vidare från kommunen inom 4 år. Genom detta förlorar kommunen många nya invånare. I Sundsvall är 6 % av inrikes födda arbetslösa. Samtidigt är 30% av utrikes födda arbetslösa. I Riket ligger talet för utrikes föddas arbetslöshet ca 7 % högre än för Sundsvall. Utrikes födda som saknar gymnasium tillhör dem som har svårast att få arbete. Bakgrundsfaktorer som vistelsetid i Sverige, utbildningsnivå och den lokala arbetsmarknaden är avgörande förutsättningar för inträdet på arbetsmarknaden. Enligt Sveriges kommuner- och landstings mätning av nyanländas etablering presterar Sundsvall ändå något bättre än förväntat.

I RFSL:s kommunundersökning granskas faktorer som är relevanta för att möta skillnader i förutsättningar för de invånare som är HBTQ personer. Sundsvall har sedan 2006 klättrat till plats 17 från plats 50. Det har även skett en minskning i anmälningar av brott med hatbrottsmotiv från 50 -41 (2010-2014) per 100 000 invånare. Färre Sundsvallsbor uppger även att de upplevt sig bli kränkande behandlad jämfört med 2008, men det är dubbelt så många kvinnor (20 %) som män som anser sig ha blivit behandlade på ett kränkande sätt.

Hela utbildningssystemet från förskola till universitet är attraktivt och av högsta kvalitet. Samverkan med näringsliv ger en positiv syn på livslångt lärande.

Det är oklart om målet kan nås

Det samlade utbildningsutbudet är gott, både vad gäller kommunala och privata alternativ samt högre utbildning. Oroväckande är att Sundsvalls kommunala grund- och gymnasieskola i samtliga kategorier uppnår sämre resultat än friskolorna.

Den kommunala grundskolan rankas av SKL på plats 281. Eleverna går från att i trean uppvisa bättre resultat än riket och kommungruppen större städer, till att i nian prestera betydligt sämre. I nian är andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (61,6 %) betydligt lägre än både rikssnittet (75,3) och större städer (76,4).

Av eleverna vid Sundsvalls gymnasium tar 53,6 % examen inom tre år och 42,8 % har grundläggande behörighet till universitet/högskola. Både detta och betygspoängen efter avslutad gymnasieutbildning är sämre än genomsnittet i kommungruppen större kommuner och ofta även sämre än riket. Pojkar presterar sämre än flickor, och barn med invandrarbakgrund sämre än andra barn. Idag är den invandrade populationen relativt liten, men insatser krävs med tanke på dagens flyktingströmmar.

Den kommunala skolans resultat oroar. Utvecklingsarbetet behöver visserligen tid för att uppvisa resultat, men det är ändå tydligt att utvecklingstakten måste öka. Goda möjligheter till livslångt lärande är centralt i avvaktan på bättre resultat inom grund- och gymnasieskola eftersom kopplingen mellan svag utbildningsbakgrund och arbetslöshet är mycket stark, och arbetslivets kompetenskrav dessutom ökar.

Antalet förstahandssökande till Mittuniversitetet ökar. Detta indikerar att statusen som attraktiv universitetsort stärkts och att MIUN kan förse näringslivet med en viktig rekryteringsbas framgent. Även deltagandet i Ung Företagsamhet utvecklas positivt.

Ungdomsarbetslösheten (18-24 år) har minskat med 2,4 % sedan oktober 2014 och uppgick 2015 till 16,1 %. De ungdomar som är arbetslösa utgörs till största delen av ungdomar utan gymnasieutbildning.

Sundsvall erbjuder trygghet och livsmiljö i toppklass där alla ges möjlighet att växa i ett klimatsmart och klimatsäkert samhälle.

Det är oklart om målet kan nås

Livsmiljö handlar om människans livssituation i sin boende, arbets-, skol- och fritidsmiljö. I SCB:s medborgarundersökning har vi högre värden än övriga kommuner inom kommunikationer, fritidsmöjligheter och kommersiellt utbud. Medborgarenkäten visar ett lågt värde för upplevd trygghet medan andra undersökningar som polisens trygghetsundersökning och anmälda våldsbrott/1000 invånare visar att Sundsvall är en trygg kommun i nationell jämförelse.

Tillgången på bostäder har betydelse för livsmiljön. Kommunens mål att bygga minst 250 bostäder per år ser ut att uppfyllas, men däremot inte målsättningen om anpassning av befintligt bostadsbestånd för bland annat den åldrande befolkningen. Den hastigt ökade flyktingströmmen är en ny utmaning för bostadsförsörjningen. Det behövs betydligt fler hyreslägenheter än tidigare, som rätt placerade kan förbättra integrationen.

Sett till levnadsvanorna i befolkningen finns potential för hälsosammare val. Stora delar av befolkningen lever hälsosamt men långt ifrån alla. 60 % av männen och 44 % av kvinnorna är överviktiga eller feta. Endast 28 % av kvinnorna och 14 % av männen äter frukt och grönt enligt nationella rekommendationer. Drygt 70 % av männen och 60 % av kvinnorna rör på sig de rekommenderade 30 minuterna per dag. Genom en hälsofrämjande samhällsplanering och beteendeförändrande insatser ökar förutsättningarna för hälsosammare val.

Större andel av eleverna måste klara grundskolan och slutföra gymnasiet för att vi ska nå målet om livsmiljö i toppklass.

Den totala andelen barn i ekonomisk utsatta hushåll är 11 % i Sundsvall. Det är ungefär som i riket. I Sundsvall lever 37 % av samtliga barn med utländsk bakgrund i ekonomiskt utsatta hushåll. Det är 8 procentenheter högre jämfört med riket. Barnfattigdom begränsar val av fritidsaktiviteter och socialt deltagande.

I en nationell ranking från 2015 gjord av Svenska miljöinstitutet och Svensk Försäkring hamnar Sundsvall på plats 18 i klimatanpassningsarbetet. Sundsvall har varit en föregångare i detta arbete och ligger fortfarande bra till jämfört med många andra kommuner. Men det finns mer kvar att göra för att bli en klimatsäker plats.

Det pågår många aktiviteter för att Sundsvall ska bli minska sin klimatpåverkan. Utsläppen av växthusgaser har minskat markant sedan 1990. År 2013 motsvarar utsläppen inom Sundsvalls kommuns gränser cirka 7,5 ton koldioxidekvivalenter per invånare. Det är det den lägsta nivån sedan lågkonjunkturåret 2009. Utsläppen i Sundsvall kommer främst från transporter, industriprocesser och energiförsörjning. Samtidigt som utsläppen i Sverige minskar så orsakar Sveriges befolkning ökade utsläpp utomlands genom produktion och transport av det vi konsumerar. För att begränsa ökningen av den globala medeltemperaturen till högst 2 grader bör utsläppen minskas till högst 1,15 ton koldioxidekvivalenter per person och år i hela världen till 2050.